

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

متوسطه اول : هفتم ... هشتم ... نهم

متوسطه دوم : دهم ... یازدهم ... دوازدهم

www.tafrihicenter.ir

درس اول: هدف آفرینش

صفحه ۱

فعالیت کلاسی

به نظر شما منشأ این اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟

این اختلاف ریشه در نوع اندیشه و تفکر و نگرش انسان دارد. اگر کسی کمک به دیگران را ارزشمند بداند تلاش خواهد می‌کند تا به دیگران کمک کند و...

صفحه ۱۷

بررسی

چند نمونه از اهداف فرعی (پایان پذیر) و چند نمونه از اهداف اصلی (پایان ناپذیر) را با کمک دوستان خود بیان کنید.

اهداف پایان پذیر: موفقیت درسی، پیشرفت شغلی، کسب ثروت و مال و کسب جاه و مقام و...

اهداف پایان ناپذیر: بندگی خداوند، رسیدن به کمال و سعادت، محبت به دیگران و...

اندیشا

۱- تفاوت‌هایی که در چگونگی رسیدن انسان به هدف، با موجوداتی همچون حیوان و گیاه وجود دارد، بیان کنید. **اول: اینکه** انسان خود باید هدف خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد. در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و جانوران به صورت غریزی به سوی هدف گام بر می‌دارند. **دوم:** انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود بلکه روز به روز افزون می‌گردد. این انسان بی‌نهایت طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است، هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود در حالی که گیاهان و حیوانات هدف‌های محدودی دارند و وقتی به سر حد رشد و کمال می‌رسند، متوقف می‌شوند، چنان که گویی راهشان پایان یافته است.

۲- علت انتخاب هدف‌های مختلف در بین انسان‌ها چیست؟ این اختلاف ریشه در نوع اندیشه انسان دارد چون هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.

درس دوم: پر پرواز

اندیشا

۱- سرمایه‌های انسان که او را بر موجودات دیگر برتری می‌دهد، کدام‌اند؟

۳- سرشت خدا شناس

۲- کرامت ویژه و منزلت

۱- اراده و اختیار

۶- هدایت و امدادهای الهی

۵- گرایش به خیر و نیکی

۴- قدرت تفکر و تعقل

۲- آیا وجود شیطان مانع اختیار و اراده ما در تصمیم‌گیری‌ها می‌شود؟

خیر، شیطان تنها تحریک کننده و دعوت گر انسان به بدی است و قدرت دخالت در تصمیم‌گیری انسان‌ها را ندارد، عامل اصلی انحراف خود انسان است که می‌تواند به او اجازه وسوسه دهد یا اینکه راه فریب را بر رویش ببندد.

درس سوم: خود حقیقی

صفحه ۳۶

بررسی

چرا نمی‌توان این خود ثابت را از ویژگی‌های بُعد جسمانی دانست؟

چون حقیقت وجود ما یعنی «خود حقیقی ما» هیچ گاه به چیز دیگری تبدیل نمی‌شود و ما از ابتدای زندگی تا زمان مرگ همان خودمان هستیم. این عدم تغییر و ثبات نشان دهنده آن است که این خود حقیقی از جنس ماده نیست.

صفحه ۳۷

بررسی

چرا نمی‌توانیم رؤیاهای صادقه را به بُعد مادی و جسمانی خود نسبت دهیم؟ مگر بُعد جسمانی ما چه ویژگی‌هایی دارد که نمی‌تواند منشأ این قبیل خواب‌ها باشد؟ هر موجود جسمانی در زمان و مکان خاص قرار دارد و نمی‌تواند همزمان در دو جا یا دو زمان مختلف حاضر باشد، اما در رؤیاهای صادقه می‌بینیم که یک شخص که مثلاً در زمان «الف» زندگی می‌کند در خواب به زمان «ب» رفته است و این عمل از عهده جسم ساخته نیست، پس مربوط به بعد روحی است.

اندیش

۱- منظور از خود حقیقی چیست؟ این خود چه ویژگی‌هایی دارد؟ خود حقیقی همان «روح الهی انسان» است، حقیقتی زنده و آگاه که پس از مرگ انسان به برزخ و سپس به عالم آخرت منتقل می‌شود و پاسخگویی عملکرد انسان است که خود حقیقی همان حقیقت ثابت و پایداری است که در طول زندگی همراه ماست و باعث ثبات شخصیت و هویت شخصی می‌شود. این بعد به ما توانایی انتخاب و تصمیم‌گیری می‌دهد، به دنبال کمالات نامحدود است و توانایی درک واقعیات و تفکر و اندیشه به ما می‌بخشد، همین بعد است که فضیلت‌ها و رذیلت‌های اخلاقی را کسب می‌کند و اگر به فضیلت‌ها آراسته شد مقرب درگاه خدا و مسجود فرشتگان می‌شود و اگر به رذیلت‌ها تن داد، تا اعماق جهنم سقوط می‌کند.

۲- خود حقیقی چگونه با موضوع قضاوت ارتباط پیدا می‌کند؟

اگر کسی را که بیست سال قبل، به جنایتی دست زده و اکنون دستگیر شده است، محاکمه و مجازات می‌کنیم، بدان جهت است که وی را همان انسان بیست سال قبل می‌دانیم، گرچه سنی از آنان گذشته و ظاهرشان تغییر کرده است.

درس چهارم: پنجره‌ای به روشنایی

صفحه ۴۷

فعالیت کلاسی

آیا گروهی که راه بی‌توجهی و غفلت از مرگ را پیش می‌گیرند، شیوه درستی را انتخاب کرده‌اند؟ چرا؟

خیر، با بررسی این سؤال آنان بیشتر متوجه می‌شوند که نباید از آن چه واقعی است و حتماً اتفاق خواهد افتاد، فرار کرد. زیرا فرار از آن معنا ندارد، فرار از مرگ، در اصل به سوی آن رفتن است. این غفلت و فراموشی آنها از مرگ، اصل مطلب که همان حقیقت مرگ است را تغیر نخواهد داد و در وقت مواجهه با مرگ باعث می‌شود که زبان بسند. آن هم یک زبان دائمی که قابل حیران

اندیشه و تحقیق

صفحه ۴۸

- ۱- چرا برخی از افراد با اینکه می‌گویند آخرت را قبول دارند و از لحاظ فکری آن را پذیرفته اند، تلاش چندانی برای آن جهان نمی‌کنند و در زندگی خود به گونه ای عمل می‌کنند که گویی آخرتی در پیش نیست؟ این قبول داشتن به ایمان و باور قلبی تبدیل نشده است، این افراد به دلیل فرو رفتن در هوس‌ها، دنیا را معبود و هدف خود قرار می‌دهند و از یاد آخرت غافل می‌شوند و از این رو، زندگی و رفتار آنان به گونه‌ای است که تفاوتی با منکران ندارد.
- ۲- آیا توجه به آخرت، لزوماً بی‌توجهی به دنیا و عقب ماندگی را در پی دارد؟ خیر، نه تنها سبب عقب ماندگی نیست بلکه موجب تصحیح زندگی و در پیش گرفتن اخلاق الهی است. انسان از مادیات برای رسیدن به کمال استفاده می‌کند و خود را برای آخرت مهیا می‌سازد اما دل بستن به دنیا ارتباط معنوی با خداوند را قطع می‌کند.

درس پنجم: آینده روشن

فعالیت

- خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می‌پردازند، می‌گوید:
- «نه تنها استخوان‌های آنها را به حالت اول در می‌آوریم، بلکه سرانگشتان آنها را نیز همانگونه که بوده، مجدداً خلق می‌کنیم».
- به نظر شما چرا خداوند در این آیات برای اثبات قدرت الهی به خلق سرانگشتان اشاره می‌کند؟ به خاطر اینکه اثر انگشت هر کس منحصر به فرد است و حتی برای دو قلوهای یکسان نیز متفاوت است و این موضوع اشاره به دقت بی‌اندازه خداوند در خلق مجدد مخلوقات دارد.

اندیشه

- ۱- تعدادی از کارهای نیک و تعدادی از گناهان را که در این دنیا قابل پاداش و مجازات نباشند، ذکر کنید.
- کارهای نیک: ساخت مدرسه و بیمارستان - نجات انسان - کمک به ایتام و مستمندان - شهادت در راه خدا
- گناهان: فرمان و اجرای قتل عام - سرقت از بیت المال - خوردن مال حرام
- ۲- دو نمونه از استدلال‌هایی که به بحث امکان معاد می‌پردازند، بیان کنید.
- ۱- پیدایش انسان‌های نخستین ۲- نمونه‌هایی از زنده شدن مردگان مانند داستان عزیز(ع) ۳- نظام مرگ و زندگی در طبیعت

پیشنهاد

- در آیات ۴۵ تا ۴۸ واقع، ۵ قیامت و ۱۱ و ۱۲ مَظْهَرَات تأمل کنید و ببینید چه زمینه‌ها و انگیزه‌هایی سبب انکار معاد می‌شود.
- آیات ۴۵ تا ۴۸: ۱- آنان کسانی بودند که در دنیا به ناز و نعمت و عیش و نوش مشغول بودند. (خوشگذرانی) ۲- آنانی که به گناهان بزرگ اصرار و لجابت داشتند. (اصرار بر تخلف از فرامین الهی) ۳- آنان که پیامبران الهی و آیات خدا را درباره قیامت مسخره می‌کردند. (شک در معاد برای خود و دیگران)
- آیه ۵ قیامت: آنان می‌خواستند در طول عمر خویش به فسق و فجور پرداخته و عذاب روحی از گناه نداشته باشند. (میل به گناه داخلی)

درس ششم: منزلگاه بعد

۶۴ صفحه

فعالیت کلاسی

نمونه‌هایی از اعمال را ذکر کنید که دارای آثار طولانی خوب یا بد هستند و بعد از مرگ انسان ادامه می‌یابند.

آثار خوب: هدیه کتاب آموزنده، وقف مسجد، وقف مدرسه، وقف بیمارستان، وقف اماکن خیریه، دعای خیر، انفاق، طلب مغفرت

و...

آثار بد: مُد یا مدلسازی غلط، تولید و نشر مطالب نامناسب و غیر اخلاقی، ایجاد و یا تقویت آداب و رسوم غلط در امر ازدواج، ایجاد انحرافات فکری و اخلاقی در دیگران و...

پیام ۱

با تفکر در گفته‌های معصومین (علیهم السلام) به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱- دوره برزخ دوره بی‌خبری است یا دوره هوشیاری و آگاهی؟ از کدام حدیث برای جواب خود استفاده می‌کنید؟

پاسخ: دوره هوشیاری و آگاهی است و برزخیان از طریق سیر و سیاحت روحی خود از کالبد زمان و مکان آزاد گشته‌اند. پیامبر (ص) در جنگ بدر خطاب به یاران فرمودند: «قسم به کسی که جانم در دست اوست»، ایشان به این کلام از شما شنواترند و فقط بر پاسخ دادن توانا نیستند.

۲- چه چیزی است که از دنیا با انسان به برزخ می‌رود و از او جدا نمی‌گردد؟

پاسخ: عمل ما، با ما می‌ماند و ما را ترک نمی‌کند، امام صادق (ع) می‌فرمایند: «هنگامی که مرده‌ای را در قبر می‌گذارید، شخصی بر او ظاهر می‌شود و به او می‌گوید: ما (در دنیا) سه چیز بودیم: رزق تو که با پایان یافتن مهلت زندگی‌ات در دنیا قطع شد و اینک همراه تو نیست، خانواده‌ات که تو را رها کردند و بازگشتند و من که عمل تو هستم و با تو می‌مانم. آگاه باش در میان این سه، در نزد تو از همه بی‌ارزش‌تر و سبک‌تر بودم.

اندیش

۱- منظور از کلمه «تَوَفَّى» در قرآن کریم، چیست و برای اشاره به کدام بُعد از وجود انسان استفاده شده است؟ به معنی دریافت کامل روح است. مربوط به بُعد غیرمادی وجود انسان (روح) است و نشان دهنده این است که حقیقت وجود انسان، روح است که بعد از مرگ نیز همچنان به حیات خود ادامه می‌دهد و از بین نمی‌رود.

۲- دو مورد از ویژگی‌های عالم برزخ را بیان کنید. ۱- پس از مرگ گرچه فعالیت‌های حیاتی بدن متوقف می‌شود، اما فرشتگاه حقیقت وجود انسان را که همان روح است، توفی می‌کنند؛ یعنی آن را به طور تمام و کمال دریافت می‌نمایند. ۲- در عالم برزخ، انسان با فرشتگان گفت‌وگو می‌کند و پاسخ‌شان را می‌شنود، همچنین اموری را درک و مشاهده می‌کند که درک آنها در دنیا ممکن نبود؛ به طور مثال: اعمالی را که در دنیا انجام داده است، مشاهده می‌کند. ۳- ارتباط انسان در عالم برزخ با دنیا، پس از مرگ نیز همچنان برقرار است؛ بدین معنا که پرونده برخی اعمال انسان با مرگ بسته نمی‌شود و پیوسته بر آن افزوده می‌گردد.

درس هفتم: واقعه بزرگ

اندیشه و تحقیق صفحه ۷۷

۱- اعمال ما چه شاهدان دیگری در قیامت، دارد؟ اعمال انسان، هویت انسان، مکان (زمین)، زمان

۲- برخی از وقایعی که در مرحله دوم قیامت رخ می‌دهد، بیان کنید.

۱- بار دیگر بانگ سهمناک شنیده می‌شود (نفخ صور دوم)

۲- زنده شده مجدد همه انسان‌ها

۳- کنار رفتن پرده از حقایق عالم

۴- برپا شدن دادگاه عدل

۵- حضور شاهدان و گواهان

۶- دادن نامه اعمال

درس هشتم: فرجام کار

بررسی

با تفکر درباره خود، ببینید چه زمینه‌هایی ممکن است شما را به سوی گناه بکشاند. آنها را بیابید و برنامه‌ای برای از بین بردن آن زمینه‌ها تنظیم کنید. آن دسته از زمینه‌ها را که قابل طرح در کلاس هستند، با دیگران در میان بگذارید و درباره آنها گفت‌وگو کنید.

زمینه‌های گناه	برنامه از بین بردن زمینه گناه
فضای مجازی	جایگزینی ورزش‌های شاد و مورد علاقه
ماهواره	استفاده از برنامه‌های مفید تلویزیون دولتی
دوستان نامناسب	دوستی با افراد اهل مطالعه و با هدف
بی‌هدفی	تهیه برنامه مدون و کاربردی برای کارهای روزانه

اندیشه و تحقیق صفحه ۹۰

۱- آیا در مجازات آخرت که مجازات از نوع سوم است، ظلم، امکان‌پذیر و قابل تصور است؟ چرا؟ خیر، در مجازات نوع سوم که همان عینیت یافتن عمل است، ظلم امکان‌پذیر نیست، در حالی که مجازات‌های قراردادی، امکان عدم مساوات و ظلم وجود دارد، یعنی ممکن است مجازاتی بیش از گناه یک شخص به او بدهند، اما وقتی خود عمل به صورت مجازات ظاهر شود، ظلم

۲- چه تفاوت‌هایی میان ویژگی‌های آخرت با دنیا و برزخ وجود دارد؟ آن تفاوت‌ها را در جدولی مانند جدول زیر تنظیم کنید.

شماره	دنیا	برزخ	آخرت
۱	پایان پذیر	پایان پذیر	پایان ناپذیر
۲	پرونده عمل باز	پرونده عمل باز	پرونده عمل بسته
۳	امکان تقلب وجود دارد	همه منتظر دادگاه الهی	امکان فریبکاری وجود ندارد
۴	سختی‌ها و خوشی‌های زودگذر	پاداش و عذاب ضعیف برزخی	سعادت و عذاب شدید اخروی
۵	آگاهی انسان محدود است	آگاهی انسان نسبت به اعمال خود بالا است	آگاهی انسان بالاتر می‌رود و آنها را به طور حضوری می‌بیند.

۳- رسول خدا (ص) فرمود: «الدُّنْيَا مَرْزَعَةُ الْآخِرَةِ»

یک کشاورز ماهر برای اینکه زراعت پر محصولی داشته باشد، پنج شرط را رعایت می‌کند:

۱- زمین مناسب انتخاب می‌کند.

۲- بذر سالم تهیه می‌کند.

۳- زمین را به موقع آبیاری و از کودهای مناسب استفاده می‌کند.

۴- زمین را از علف‌های هرز، پاک می‌کند.

۵- مواظب است که آفات و حیوانات به کشت او ضرر نرسانند.

اگر «دل» بهترین و مناسب‌ترین زمین برای کشت محصول آخرت است، چهار شرط دیگر کدام اند؟

۱- بذر سالم همان استعدادها و گرایش‌های پاک است. (ایمان)

۲- آبیاری و تغذیه مناسب همان اعمال نیک است. (عمل صالح)

۳- پاک کردن از خس و خاشاک و علف‌های هرز همان پاک شدن از گناهان است. (توبه)

۴- محافظت کردن از زمین در مقابل آفات و حیوانات، مراقبت و محاسبه نفس و جلوگیری از وسوسه شیطان و نفس اماره و دوستان ناباب و عوامل تبلیغی دیگر است.

درس نهم: آهنگ سفر

مقایسه

انسان‌هایی را که دارای عزم قوی هستند، با انسان‌هایی که عزم و اراده ضعیف دارند، مقایسه کنید و فرق آنها را با یکدیگر بنویسید.

دارای عزم قوی	دارای عزم ضعیف
۱- عملی ساخت انتخاب خود	۱- بی‌تابی در برابر تند باد حوادث
۲- به آسانی به هدف رسیدن	۲- عقب نشینی در مقابل مشکلات راه
۳- استوار ماندن بر هدف	۳- سپردن سرنوشت به دست حوادث
۴- شکست را به صورت درس یادگیری به هدف	۴- ناشکری در برابر رسیدن به هدف

چه عواملی می‌تواند مانع اجرای تصمیم شود؟ برخی از آنها را نام ببرید:

۱- عزم و اراده ضعیف و غفلت از تصمیم

۲- نداشتن برنامه‌ریزی

۳- وجود کمبودها و نقص‌ها و عدم تحمل سختی‌ها

۴- شرایط محیطی، زمان و رفتار اطرافیان

۱- چرا در میان موجودات، فقط انسان ممکن است زمان هرز رفته و تلف شده داشته باشد؟ زیرا موجودات دیگر بر اساس هدایت غریزی به سوی رفع نیاز و هدف خود حرکت می‌کنند اما انسان با قدرت تفکر و انتخاب خود به سوی اهداف خود در حرکت است که گاهی با نداشتن هدف زمان و عمر خود را بیهوده می‌گذرانند و عمر خود را تلف می‌کند.

۲- مقصود از اینکه رسول خدا (ص) برای مسلمانان اسوه است، چیست؟ چون می‌دانیم هر کاری که انجام داده درست بوده و مطابق دستور خداوند بوده است، اما اسوه قرار دادن ایشان به این معنا نیست که ما عین او باشیم و در همان حد عمل کنیم، بلکه بدین معناست که در حد توان از ایشان پیروی کنیم و روز به روز موفق‌تر باشیم.

درس دهم: اعتماد بر او

با توجه به آیه زیر بگویید چرا بر غیر خدا نمی‌توان توکل کرد؟ به غیر خدا نمی‌توان توکل کرد زیرا اگر خداوند بخواهد به شخصی زبانی رسد، هیچ کس نمی‌تواند آن گزند را دور کند و یا اگر خداوند رحمتی را برای شخصی بخواهد هیچ کس بازدارنده‌ی رحمت او نیست. خداوند در این آیه می‌فرماید تنها خداوند برای بندگان کافی است.

قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

«بگو چه می‌گویید درباره آنچه جز خدا می‌خوانید؟ اگر خدا خواهد که به من زبانی رسد، آیا آنان دور کننده گزند او هستند؟ یا اگر رحمتی برای من خواهد، آیا آنان بازدارنده رحمت او هستند؟ بگو خدا برای من کافی است و توکل‌کنندگان بر او توکل می‌کنند.»

برخی می‌گویند دوره نوجوانی و جوانی دوره خطر (ریسک) کردن است. چه تفاوتی میان «خطر کردن» و «توکل بر خدا» وجود دارد؟ شرایط توکل حقیقی آن است که انسان وظیفه خود را به خوبی انجام دهد. با استفاده از فکر و اندیشه خود و مشورت

اندیشه و تحقیق

صفحه ۱۱۰

۱- با توجه به آیات، روایات و توضیحات درس، آثار و فواید توکل را ذکر کنید. ۱- تقویت عزم

۲- تجدید، محکم‌تر پیمان ۳- ورود محکم و استوار در کارهای بزرگ

۴- افزایش شجاعت، قدرت، تحمل و صبر ۵- از دست ندادن آرمان‌ها

۶- خسته نشدن در بین راه و دوری از تنبلی و....

۲- آیا توکل، سبب تنبلی می‌شود یا تحرک؟ چرا؟ برخی توکل را بهانه‌ای برای توجیه تنبلی خود قرار می‌دهند. آیه ۱۵۹ سوره آل عمران که درباره پیامبر(ص) می‌باشد، ایشان را انسانی خستگی ناپذیر و شجاع معرفی می‌کند که به خاطر نجات انسان‌ها، با روی باز با مردم روبه‌رو می‌شد. در ضمن در همین آیه خداوند از او می‌خواهد که پس از مشورت و تصمیم، در انجام کارها به خدا توکل کند، به این ترتیب روشن است که توکل موجب تنبلی نمی‌شود.

۳- شرایط توکل حقیقی کدام‌اند؟ ۱- اندیشه و تفکر ۲- مشورت با دیگران ۳- انتخاب عاقلانه‌ترین هدف‌ها

۴- عزم برای انجام کار یا ترک آن ۵- پس از ایجاد این شرایط در نهایت توکل بر خداوند که راهگشای انسان می‌باشد.

درس یازدهم: دوستی با خدا

فعالیت

پیامبر اکرم (ص): هر کس در روز قیامت با محبوب خود محشور می‌شود.

با توجه به حدیث بالا بگویید چرا در روز قیامت انسان با همان‌هایی که در دنیا آنها را محبوب خود قرار داده است، همراه و هم‌نشین می‌شود و به سرانجام همان‌ها دچار خواهد شد؟ چون که تمامی کارها در سمت و سوی و جهت آن محبوب قرار می‌گیرد. مانند دوست داشتن ثروت و...

فعالیت

اگر ما کسی را دوست داشته باشیم، تلاش می‌کنیم هر آنچه را او دوست دارد انجام دهیم تا علاقه خود را به او نشان دهیم و خود را بیشتر به او نزدیک کنیم. با توجه به احادیث زیر بگویید برای اینکه رابطه دوستی خود را با خدا بیشتر کنیم، چه کارهایی را باید انجام دهیم. همان سه عامل افزایش محبت به خدا: ۱) پیروی از خدا ۲) دوستی با دوستان خدا ۳) بیزاری و دشمنی با دشمنان خدا

خداوند، بنده گناهکار توبه کننده را دوست دارد.

خداوند، انسان با حیایِ بردبار با عفتی را که پاکدامنی می‌ورزد، دوست دارد.

خداوند، رسیدگی به دلسوختگان و درماندگان را دوست دارد.

خداوند، کسی که جوانی اش را در اطاعت او بگذراند، دوست دارد.

صفحه ۱۲۰

با بررسی دنیای امروز، بزرگ‌ترین دشمنان خدا و متجاوزان به حقوق انسان‌ها را معرفی کنید و سپس راه‌های مؤثر برای مقابله با آنان را که همه ستم‌دیدگان جهان بتوانند انجام دهند، پیشنهاد دهید. هم‌اکنون دولت‌ها، گروه‌ها و مردمی وجود دارند که به طرق مختلف با تجاوز به حقوق انسان‌ها و دشمنی با دوستان خداوند به بزرگ‌ترین دشمنان خداوند تبدیل شده‌اند که از آن جمله می‌توان به ایالت متحده آمریکا، رژیم غاصب صهیونیستی، عربستان سعودی، گروهک داعش و... اشاره کرد که راه مؤثر مقابله با آنان ایجاد دوستان خداوند حول محور «الله» است.

اندیشه و تحقیق صفحه ۱۲۲

- ۱- برای تقویت دوستی خود با خداوند، از چه راه‌هایی می‌توان کمک گرفت؟ تفکر در آیات الهی، استفاده از مناجات و اشعاری که در حمد و ثنای خداست، دوستی با دوستان خدا و بی‌زاری از دشمنان خدا.
- ۲- برای تقویت بی‌زاری از باطل و بی تفاوت نبودن در مقابل باطل صفات چه می‌توان کرد؟ ابتدا باید دوستی خداوند را در دل و جان خود پرورش دهیم و سپس از دشمنان خدا اعلام برائت و بی‌زاری نماییم و در این مسیر اگر ضرورت داشته باشد از بخشش جان و مال نیز دریغ نداشته باشیم.
- ۳- چگونه می‌توان دریافت که در دوستی با خدا و دشمنی با بدی‌ها صادق هستیم؟ با سنجش میزان دین‌داری خود. چرا که دین‌داری با دوستی خدا آغاز می‌شود و برائت و بی‌زاری از باطل و دشمنان خدا را به دنبال دارد. دوستی با خداوند آثار و تجلیاتی دارد که اگر این آثار موجود شود، انسان می‌تواند دریابد که در دوستی با خداوند صادق است، کسی می‌تواند بگوید با خدا دوست است که ببیند واقعاً دوستان خدا را هم دوست دارد. همچنین از دستورات خداوند پیروی می‌کند و گناه انجام نمی‌دهد و بالاخره با کسانی که دشمن خدا هستند، دشمنی قلبی و عملی دارد.

درس دوازدهم: یاری از نماز و روزه

فهم و درک درست اعمال زیر، انسان را در برابر چه گناهای حفظ خواهد کرد؟

عبارات و اعمال نماز	منکرات
۱- خواندن سوره توحید	۱- شرک و بت پرستی
۲- درود بر پیامبر در تشهد	۲- دشمنی با پیامبر و اهل بیت
۳- دعای قنوت	۳- دنیا پرستی
۴- حضور در نماز جماعت	۴- گناه انزوا و تفرقه
۵- گفتن عبارت «إِيَّاكَ نَعْبُدُ»	۵- عبادت غیر خدا
۶- گفتن عبارت «إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ»	۶- طلب یاری از غیر خداوند

بررسی

صفحه ۱۳۳

رسول خدا (ص) می‌فرماید: «چه بسا روزه داری که جز گرسنگی و تشنگی چیزی نصیب او نمی‌شود».

مقصود پیامبر گرامی از این سخن چیست؟ یعنی این‌که فقط در ظاهر روزه است و کارهایی نظیر غیبت و دروغ و... انجام می‌دهد که روزه را باطل می‌کند و چیزی جز همان نخوردن و نوشیدن است.

فعالیت کلاسی

صفحه ۱۳۳

با مراجعه به رساله توضیح المسائل، عبارتهای زیر را تکمیل کنید.

۱	اگر روزه‌دار سهواً چیزی بخورد یا بیاشامد، روزه‌اش باطل نمی‌شود.
۲	اگر روزه‌دار، چیزی را که لای دندان‌ش مانده عمداً فرو ببرد روزه‌اش باطل می‌شود.
۳	روزه‌دار نباید غبار غلیظ و دود سیگار و تنباکو و مانند آنها را به حلقش برساند.
۴	اگر روزه دار، استفراغ عمدی نماید، روزه‌اش باطل است.

اندیش

درباره مسائل زیر به توضیح المسائل مرجع تقلید خود مراجعه کنید و پاسخ آن را به دست آورید.

۱	اگر مسافر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، برسد، در چه صورتی باید روزه بگیرد و در چه صورتی نباید روزه بگیرد؟ چنانچه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده باید آن روز را روزه بگیرد.
۲	اگر مسافری که صبح حرکت کرده است، بعد از ظهر به وطن یا به جایی که می‌خواهد ده روز بماند برسد، وظیفه‌اش چیست؟ نباید آن روز را روزه بگیرد.
۳	اگر کسی که روزه است، بعد از ظهر مسافرت کند، وظیفه‌اش نسبت به روزه آن روز چیست؟ باید روزه بگیرد.
۴	اگر کسی که روزه گرفته، پیش از ظهر مسافرت کند و بخواهد به بیش از چهار فرسخ برود، وظیفه‌اش چیست؟ نباید روزه بگیرد.

درس سیزدهم: فضیلت آراستگی

بررسی

صفحه ۱۴۴

با توجه به شکل پوشش‌های موجود در جامعه برای پسران و دختران، بگویید که کدام‌یک از آنها عفت و عزت افراد را بیشتر تضمین می‌کند؟ پوششی که در آن تمام بدن به جز گردی صورت و دست‌ها تا مچ از نامحرم رعایت شده باشد و همچنین

اندیشه و تحقیق صفحه ۱۴۵

- ۱- چه تفاوتی میان آراستگی و خودنمایی ظاهری است؟ خودنمایی نوعی تندروی در آراستگی و ابراز وجود و کاری جاهلانه است؛ اما آراستگی به معنای «مرتب و منظم کردن خود و بهتر کردن وضع ظاهری یا باطنی» است که انسان به طور فطری به آن علاقه دارد. در خودنمایی کوچکی نفس و در آراستگی سلامت نفس وجود دارد.
- ۲- چگونه با خودنمایی عفت آدمی لکه دار می‌شود؟ انسان خودنما زیبایی ظاهری خود را وسیله جلب توجه دیگران قرار داده و اجازه می‌دهد به شخصیت انسانی او اهانت شود و خود را در حد ابزاری برای هوسرانی دیگران قرار می‌دهد.

صفحه ۱۴۵

پیشنهاد

- ۱- پیرامون ما افرادی هستند که با استفاده از خلاقیت‌های خود تحسین دیگران را برانگیخته‌اند و در زمینه‌های گوناگون هنری، ورزشی، علمی، اجتماعی و اخلاقی به فردی مؤثر در جامعه تبدیل شده‌اند. آنچه درباره عوامل این موفقیت می‌دانید، بیان کنید.
- عوامل موفقیت: ۱- هدفمندی ۲- اعتماد به نفس ۳- عزم و اراده بر هدف ۴- مشورت با افراد موفق
- ۵- یاد خدا و خداآوری ۶- دوری از گناه ۷- دوری از تظاهر ۸- زندگی در محیط مطلوب
- ۹- تحسین خویشتن
- ۲- با خود بیندیشید و ببینید که تا چه اندازه کوشش کرده‌اید آراستگی همراه با عفاف داشته باشید. آیا موانع درونی در مقابل این کوشش وجود داشته است؟ آنها را برای خود مشخص کنید و برای برداشتن آن موانع، راه حل مناسب تنظیم نمایید.
- یک مسلمان باید جهت پیروی از دستورات دین اسلام که دین تعادل است سعی و کوشش کند و اگر چنین باشد در تمام قسمت‌های زندگی که آراستگی هم جزئی از آن است از مرز تعادل خارج نمی‌شود تا به افراط و تفریط منجر شود. باید به عنوان یک مسلمان آراستگی خود را مرز تعادل حفظ کرده و اندام خود را وسیله‌ای برای سوء استفاده دیگران قرار ندهیم و با استعانت از ائمه و معصومین سعی کنیم از تعادل خارج نشویم.

درس چهاردهم: زیبایی پوشیدگی

اندیشه و تحقیق صفحه ۱۵۵

- ۱- برای حضور سالم و عزتمند در جامعه، چه پیشنهادهایی برای مردان و زنان دارید؟
- ۱- ایمان به خدا و زندگی پس از مرگ ۲- بالا بردن سطح فرهنگ جامعه ۳- داشتن تقوا و پرهیزکاری
- ۴- آگاه بودن به فواید عفاف و مضرات بی‌عفتی در جامعه ۵- نماز و عبادت و ذکر خدا
- ۶- ازدواج به موقع دختران و پسران ۷- کنترل نگاه ۸- حجاب داشتن و پوشش مناسب
- ۹- عاقبت اندیشی ۱۰- امر به معروف و نهی از منکر ۱۱- تحکیم پیوند خانواده
- ۱۲- پر کردن اوقات فراغت جوانان و...

۲- با اینکه پوشش بدن و حتی موی سر در دین حضرت مسیح (ع) یک امر پسندیده است، برخی جوامع مسیحی نسبت به این موضوع بی‌توجه‌اند. به نظر شما، علت آن چیست؟ به خاطر سست بودن اعتقادات دین در عرصه زندگی آنان- غفلت از دین راستین الهی و بازگشت به سنت‌های مشرکانه قبل از مسیح (ع)- به خاطر مصلحت‌های سیاسی و سودهای اقتصادی ترویج بی‌بند و باری در آن کشورها و جوامع زیاد است.

📖 صفحه ۱۵۵

پیشنهاد

وضع جامعه اطراف خود را بررسی کنید و ببینید:

۱- رفتار پسران و مردان در جامعه چگونه باید باشد تا سلامت اخلاقی جامعه حفظ شود؟ دوری از چشم چرانی و کنترل نگاه به نامحرمان - پوشش هماهنگ با ارزش‌های جامعه- دوری از خلوت با نامحرم- دوری از آرایش زننده- دوری از دوستی با افراد ناباب- دوری از دوستی دختران و پسران و عشق‌های زود گذر

۲- حفظ حرمت دختران و زنان تا چه میزان به وضع پوشش آنان بستگی دارد؟ رعایت و حفظ پوشش مناسب دختران و زنان هرچه کامل‌تر و دقیق‌تر باشد ارزشمندتر بوده، آثار فردی و اجتماعی فراوانی دارد که از آن جمله می‌توان به حفظ حرمت ایشان و عزت نفس آنان اشاره کرد. زیرا با رعایت پوشش مناسب خود را در معرض آسیب‌های مختلف قرار نمی‌دهند و کسی هم اجازه و جرأت تعرض به آنها را پیدا نخواهد کرد. پوشش نامناسب فساد اخلاقی به بار می‌آورد، باعث افزایش امارهای طلاق و سست شدن پیوندهای خانواده شده و عدم امنیت برای زنان به دلیل تحریک جوانان در پی خواهد داشت.

۳- با دوستان خود مشورت کنید و ببینید که رعایت پوشش اسلامی توسط زن در هر یک از موارد زیر چه ثمراتی دارد.

۱- برای زن: حضور در اجتماع، فعالیت‌های مؤثر و مفید بدون زیان، آرامش روانی، حفظ عفت و آبروی زن، علاقه به ازدواج، مصونیت برای زنان، عزت‌مندی و...

۲- برای مرد: آرامش روانی و وقار و احترام، علاقه به ازدواج، عزت‌مندی، کاهش ولع جنسی و...

۳- برای خانواده: پویایی خانواده، تعالی خانواده، پویایی جامعه، جلوگیری از هوسرانی، بهداشت روانی، حفظ نیروی کار در

جامعه، حفظ ارزش‌های انسانی، تأمین و تضمین سلامت و پاکی نسل جامعه

۴- برای جامعه: سلامت اخلاقی جامعه، پویایی جامعه، جلوگیری از هوسرانی، بهداشت روانی، حفظ نیروی کار در جامعه،

حفظ ارزش‌های انسانی، تأمین و تضمین سلامت و پاکی نسل افراد جامعه.